

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(1972)**

Wspólne posiedzenie
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (238.)
oraz Komisji Ustawodawczej (366.)
w dniu 25 stycznia 2011 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka (druk senacki nr 1045).

(Początek posiedzenia o godzinie 19 minut 16)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Ustawodawczej Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Otwieram posiedzenie dwóch komisji, Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisji Ustawodawczej.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest wykonanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

Bardzo proszę o zreferowanie sprawy pana doktora Jarentowskiego.

**Ekspert do spraw Legislacji w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Marek Jarentowski:**

Dziękuję bardzo.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność art. 20 ust. 2 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich w zakresie, w jakim przepis upoważnia marszałka Sejmu do nadania statutu Biuru Rzecznika Praw Obywatelskich, z art. 93 ust. 1 i ust. 2 zdanie drugie oraz z art. 210 konstytucji.

Ten art. 20 ust. 2 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich przewiduje, że zadania i organizację Biura Rzecznika Praw Obywatelskich określa statut, który nadaje marszałek Sejmu na wniosek rzecznika. Przepis ten powstał jeszcze w okresie obowiązywania konstytucji z 1952 r., która, po pierwsze, przewidywała, że najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a po drugie, nie ustanawiała zasady niezależności i niezawisłości rzecznika - pomijam tu już to, że nie był on wtedy jeszcze w ogóle w konstytucji wymieniany, był organem ustawowym.

W dotychczasowej praktyce było tak, że kiedy rzecznik występował o nadanie lub zmianę statutu, marszałek to akceptował. Ale raz zdarzyła się sytuacja braku takiej akceptacji.

Art. 210 obecnej konstytucji przewiduje, że rzecznik jest w swojej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Sejmem na zasadach określonych w ustawie. Dlatego Trybunał doszedł do wniosku, że rzeczywiście pora na zmianę tego przepisu. Rzecznik powinien w nadawaniu statutu kierować się, można powiedzieć, własnym poczuciem niezależnego wykonywania swoich zadań. A skoro konstytucja nie przyznaje Sejmowi prawa do nadzorowania rzecznika, to tym bardziej nie powinna przyznawać tego prawa marszałkowi Sejmu. Stąd proponowana nowelizacja sprowadza się do usunięcia z wspomnianego przepisu

zapisu o marszałku Sejmu, a więc do tego, żeby to rzecznik nadawał statut samodzielnie.

Druga zmiana nie wiąże się wprost z wykonywaniem wyroku Trybunału, ale dotyczy tej samej sprawy. Bo niezależność rzecznika powinna dotyczyć tak samo zatrudniania pracowników jego biura, niezależne od ich rangi. Stąd proponuje się też, żeby rzecznik samodzielnie powoływał swoich zastępców. Nie zmieniamy ich liczby czy wynagrodzenia, tu nic się nie zmienia, a więc to nie będzie miało żadnego wpływu na budżet państwa. Sejm jako organ uchwalający budżet państwa nadal będzie miał kontrolę nad tą sprawą, więc nie pozbawiamy tu parlamentu ostatecznej kontroli nad tą częścią finansów publicznych.

Analogiczne przepisy są w ustawie o Rzeczniku Praw Dziecka. Co prawda rzecznik praw dziecka nie jest organem konstytucyjnym, ale nie ma powodów, żeby w jego przypadku stosować odmienne rozwiązanie. Dlatego proponujemy rozwiązania identyczne z tymi w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich. A więc tam też statut by nadawał rzecznik praw dziecka i on samodzielnie powoływałby swojego jedyne go zastępcę - bo akurat o jednym mówi ustawa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Rozumiem, że jest to zgodnie z naszym regulaminem wykonywania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, a kwestia zmiany ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka jest niezbędna, jest koniecznością związaną z wykonaniem orzeczenia, jako że w tych przypadkach powinna być stosowana analogia.

Czy pani rzecznik chciałaby się wypowiedzieć? Bardzo proszę.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena Lipowicz:

Tylko jedno zdanie, Panie Przewodniczący.

Sprawa wynikła na wniosek jeszcze mojego zmarłego poprzednika. Ja ten wniosek podtrzymałam. I - w rzadkiej harmonii - występowaliśmy z obecną reprezentacją Sejmu przed Trybunałem w celu zrealizowania tego wniosku, przedstawiliśmy Trybunałowi, iż nie mamy nic przeciwko tej zmianie. Tak że i Sejm... Takie było stanowisko poprzedniego rzecznika, takie jest moje stanowisko. A stoi za tym ta argumentacja, którą przedstawił pan mecenas. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Pan rzecznik praw dziecka, bardzo proszę.

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak:

Ja też oczywiście nie mam żadnych zastrzeżeń do proponowanych zmian, są one zgodne z kierunkiem, który powinien być realizowany. Ale chciałbym zaprotestować w jednej sprawie. Otóż rzecznik praw dziecka jest organem konstytucyjnym.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Senator Zbigniew Romaszewski: Jest, jest.)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękujemy bardzo

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z państwa senatorów chciał zabrać głos? Nie. Rozumiem, że sprawa jest jasna, oczywista.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem projektu ustawy. (9)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednomyślnie za.

Pozwolicie państwo, że w tej sprawie również będę sprawozdawcą, bo podejrzewam, że...

(Senator Stanisław Piotrowicz: Pozwolimy.)

...Sejm będzie tę inicjatywę procedował równolegle czy równocześnie nawet... Tak można przewidywać. W związku z tym może być tak, że to jedna podkomisja będzie się tymi sprawami zajmowała, a w związku z tym...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

No tak, tak sobie zakładam optymistycznie. W związku z tym będę sprawozdawcą tej inicjatywy.

Dziękuję bardzo serdecznie pani rzecznik, panu rzecznikowi, przedstawicielom ministerstwa.

Zamykam wspólne posiedzenie obu komisji. Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 19 minut 21)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 6 egz.

ISSN 1643-2851